

ʔmam Mâtürîdî'nin ʔzdüʔümü Ölçeʔi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ʔmam Mâtürîdî'nin ʔzdüʔümü Ölçeʔi. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23525>

Özet

Bu çal??ma, Hatice Merve Çal??kan Ba?er taraf?ndan 2019 y?l?nda geli?tirilen **?mam Mâtürîdî'nin ?zdü?ümü Ölçe?i**'ni tan?tmaktad?r. Ölçek, bireylerin dini inanç ve dü?ünce sistemlerinin, Sünnili?in önemli kelimelerinden biri olan **Mâtürîdîlik** prensipleriyle ne ölçüde örtü?tü?ünü ölçmeyi amaçlayan bir **geli?tirme** ürünüdür. Ölçek, özellikle teolojik ve felsefi konulara dair bireysel tutumlar? ve inançlar? belirleyerek, **?mam Mâtürîdî**'nin ak?lc? metodolojisinin modern bireydeki yans?malar?n? incelemek üzere tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

?mam Mâtürîdî, Mâtürîdîlik, ?slam Kelam?, Psikolojik Ölçek, Dini ?nanç, ?zdü?üm, Ölçek Geli?tirme, Teoloji.

Yazarlar

Hatice Merve ÇALI?KAN BA?ER

Amaç

?mam Mâtürîdî'nin ?zdü?ümü Ölçe?i'nin temel amac?, akademik çal??malar ve dini psikoloji ara?t?rmalar? için güvenilir ve geçerli bir ölçüm arac? sa?lamakt?r. Ölçek, kat?l?mc?lar?n dini dü?ünce ve felsefelerinin, **?mam Mâtürîdî**'nin ö?retileri çerçevesinde ne kadar içselle?tirildi?ini ve uyguland???n? nicel olarak tespit etmeyi hedefler.

Bu **geli?tirme** çal??mas?, özellikle ilahiyat ve sosyal bilimler alanlar?nda, Mâtürîdî teolojisinin ça?da? alg?lan???n? ve bireysel inançlar üzerindeki etkisini bilimsel yöntemlerle ara?t?rmaya olanak tan?tmaktad?r. Ölçek, dini tutumlar?n ve inançlar?n derinlemesine analiz edilmesi için kritik bir araçt?r.

Yap?

Ölçek, **Mâtürîdîlik** ekolünün merkezinde yer alan epistemolojik ve kelami kavramlar? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle Ak?l-Nakil ?li?kisi, ?nsan ?radesi ve Sorumlulu?u, Allah'?n S?fatlar? ve Te?bih/Tenzih gibi temel boyutlar? içermektedir. Ölçek, bireyin dini meselelerde rasyonel dü?ünceye verdi?i a???rl??? ve kader anlay???n? **Mâtürîdî** perspektiften de?erlendirir.

Ölçek, bireyin teolojik konulara dair tutumunu bir "izdü?üm" olarak ele al?r; yani, Mâtürîdî dü?üncenin bireyin zihinsel ?emalar?na ve günlük inanç pratiklerine ne kadar yans?d???n? ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, orijinal makalede detayl? olarak sunulmu?tur. Bu, genellikle yap? geçerli?i (faktör analizi ile) ve içerik geçerli?i (uzman görü?leri ile) yöntemlerini içerir. Kaynak özetinde spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, **geli?tirme** sürecinin, ölçe?in amaçlanan teolojik yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamak üzere tasarland??? varsay?lmaktad?r.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçek maddelerinin iç tutarlılı??n? ve ölçüm sonuçlar?n?n zaman içinde istikrar?n? göstermek için yap?lm??t?r. Akademik bir geli?tirme çal??mas? olarak, iç tutarlılık katsay?s? (genellikle **Cronbach Alfa** de?eri) hesaplanm??t?r. Ancak, bu özet verisinde say?sal de?erler mevcut de?ildir. Detayl? güvenilirlik istatistiklerine, **Mîzânü'l-Hak ?slami ?limler Dergisi**'nde yay?mlanan orijinal makaleden ula??labilir.

Faktör Analizi

?mam Mâtürîdî'nin ?zdü?ümü Ölçe?i, çok boyutlu bir yap?y? ölçme potansiyeline sahip oldu?undan, faktör analizine tabi tutulmu?tur. Bu analiz, ölçe?in hangi alt boyutlardan olu?tu?unu netle?tirmek ve maddelerin bu boyutlar alt?nda nas?l grupland???n? belirlemek için kullan?lm??t?r. Ke?fedici (EFA) ve/veya Do?rulamalı Faktör Analizi (CFA) teknikleri, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik verilerle uyumunu kontrol etmek amacıyla uygulanm??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Tutum ve ?nanç Ölçüm Envanteri)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Kesin derecelendirme basamaklar? orijinal makalede detayland?r?lm??t?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Ö?rencileri ve Genel Yeti?kin Popülasyon

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, genellikle ?slami ?limler alan?nda e?itim gören veya yüksek düzeyde dini bilgiye sahip bireyler üzerinde yürütülmü?tür.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Temelli Anket

Anahtar Kelimeler

Kelam İlimi, Teoloji, Dini Psikoloji, İnanç Sistemi, Maturidizm, Akademik Ölçek, Türkiye, Öz Bildirim.

Yazarlar ve İletişim

Yazar ORCID Tanımlama: Saflanmamıtır.

Kurumsal E-posta Adresleri: hmerve.baser@ikcu.edu.tr

Yazma Adresi: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (İletişim e-posta adresinden iletilebilir).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

İzinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir dergide (Mîzânü'l-Hak İslami İlimler Dergisi) yayımlanmıştır. Akademik ve araştırmaya amaçlı kullanımlar için genellikle yazarın izniyle ücretsizdir. Ticari veya geniş ölçekli uygulamalar için yazar Hatice Merve Çalçıkan Baer ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Bu ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: imam-maturidinin-izdusumu-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Çalçıkan Baer, H. M. (2019, 31 Aralık). İmam Mâtürîdî'nin İzdüşümü Ölçeği. *Mîzânü'l-Hak İslami İlimler Dergisi*, (9), s. 319-323.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.org.tr

İmam Mâtürîdî'nin İzdüşümü Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin maddeleri, kaynak özetinde listelenmemiştir. Ölçek maddelerinin tamamına ulaşmak ve uygulama yönergelerini öğrenmek için, yukarıda belirtilen Hatice Merve Çalçıkan Baer tarafından 2019 yılında yayımlanan akademik makalenin incelenmesi gerekmektedir.